

Veel geduld nodig bij de realisatie van een MBO-opleiding visteelt in Cimahi (Indonesië)

Problemen: gebrek aan sociale zekerheid en wateroverlast

door J. Scheerboom

Begin 2013 kon in Indonesië een vervolg worden gemaakt met de opleiding visteelt op MBO-nivo⁽¹⁾. Onze intenties waren nog steeds dezelfde als die van de burgemeester van Cimahi: het opzetten van onderwijs in de duurzame visteelt. Hij stond er ook op dat onze vorig jaar ondertekende overeenkomst wordt verlengd. Het initiatief inspireerde ook de viskwekers van Djatiluhur, Soreang en Cirata (voorsteden van Bandung). Ook zij toonden belangstelling hun viskwekerijen naar Wagenings voorbeeld, dus duurzaam, in te richten. Ondertussen werden onze intenties regelmatig gedwarsboemd door dieven en saboteurs. Dezen bleven hardnekkig, ondanks het feit dat de Indonesische rechter een voorbeeld heeft gesteld door de echtgenote van een naaste medewerker wegens illegale tegenwerking te veroordelen tot een gevangenisstraf van 30 dagen.

Moskee op het terrein van de viskwekerij. Achter: visbassins, oud model (met doorstroom).

Ontkenning van diefstal

Direct na aankomst op vliegveld Sukarno-Hatta (Jakarta), begin januari 2013, werd mij verteld dat de laptop en beamer, nodig voor het onderwijs, op nieuwjaarsnacht, tijdens het afsteken van vuurwerk, toen aller aandacht was afgeleid, waren ontvreemd. Men wist mij ook te vertellen wie de misdaad had gepleegd: mijn voormalige huishoudster. Men had haar in de kamer met computer gezien en daarna ook zien vertrekken. Zij is daarna doodgemoedereerd teruggekomen. Maar toen ontkende zij elke vorm van diefstal ten stelligste, ondanks het feit dat niemand anders in het huis aanwezig was en ook dat men haar had beziggezien.

De huishoudster werd per SMS om uitleg gevraagd. Zij is toen met de (lege) tassen verschenen die ze die nacht had meegenomen. Op de vraag of zij de laptop had meegenomen, ontkende zij ten stelligste: "ik zweer bij mijn god ('Allah'), zoiets doe ik niet." Ik begreep dat ze ook niets anders kon zeggen; zij bidt immers 5 keer per dag tot een Allah die middels de sharia'a heeft aanbevolen bij diefstal de hand af te hakken. Gelukkig stond de voor het geven van een cursus belangrijke informatie op USB-stick en konden laptop en beamer van een vriend worden geleend. En we waren weer een ervaring wijzer.

Moskee uit de grond gestampt en 30.000 meervalletjes verdwenen

Wij zagen toen dat op het terrein van de viskwekerij een moskee was verzezen, precies tussen het leslokaal en het broedhuis. Aan de zijkant waren ook een 6-tal (doorstroom-) vijvers gerealiseerd, naar ouderwets design, dat wil zeggen: zonder biologisch filter. De vraag rees: waar heeft men het geld vandaan gehaald om een moskee (alleen al: euro 80.000) en 'ouderwetse' visvijvers te realiseren?

Op een nacht bleken op de viskwekerij (pe-

Viskwekers op het meer van Cirata (rond Bandung). Ongezuiverd viswater vraagt om een milieuramp. Op 20 januari 2013 vond deze inderdaad plaats.

rikanan) 30.000 meervalletjes verdwenen. Omdat de viskwekerij dag en nacht werd bewaakt door medewerkers Ronnie en Arief kon een verdachte worden aangewezen: Arie S., de directeur van de viskwekerij. Collega Cees Baay nam toen meteen maatregelen, terwijl toen nog niet echt was bewezen dat directeur Arie S. de dief was: "Jij bent de enige die een sleutel heeft van het broedhuis! Geef terug die sleutel!" Arie kon niet anders dan hier gehoor aan te geven.

Later hoorden we van getuigen dat - op last van directeur Arie S. - de meervalletjes in plastic zakken eerst met de auto, later per vlieguig naar Kalimantan waren vervoerd.

Werklust leek niet gewaardeerd, luiheid beloond

Wij vernamen toen ook dat medewerkers Ronnie en Arief, de enigen die hebben laten zien dat zij te vertrouwen zijn, de enigen ook die werkelijk de handen uit de mouwen konden steken, per 1 januari 2013 waren ontslagen. Terwijl zij de enigen zijn die er

voor zorgden dat er op de kwekerij wat gebeurde; de overige 13 visteeltmedewerkers leidden een leven van kaarten onder een boom, slapen, de motorfiets schoonmaken en af en toe iets doen.

Wij maakten Ronnie en Arief duidelijk dat de onderneming 'Green Valley C.V.' hun salaris zou blijven doorbetalen.

Toen drong het tot ons door dat wij het management op het gemeentehuis duidelijk te verstaan moesten geven dat het zo niet langer kan: 'De verkeerden zijn op straat gezet! Zo schieten we niet op!'

Burgemeester Cimahi greep in

Met 'Hollandse mentaliteit' zijn we naar het gemeentehuis getogen om ons ongenoe-gen te laten blijken.

Maar op het afgesproken tijdstip bleek dat 'boven-directeur visteelt' (Pak Sitoyo) niet aanwezig was. Ons werd verteld dat hij door de burgemeester (Pak Itock) was ontboden, naar later zou blijken, om over de organisatie op de viskwekerij te praten.

Toen Pak Sitoyo weer op zijn kantoor verscheen, bleek het gesprek met de burgemeester positieve resultaten te hebben opgeleverd.

In het kort: De directeur op de viskwekerij (Arie S.) zou worden vervangen door Ibu Euis Sari. Pak Itock heeft er als burgemeester op aangedrongen de overeenkomst met ons te verlengen.

Op onze vraag hoe het mogelijk was dat op het terrein van de viskwekerij – met gelden van onbekende oorsprong – een moskee kon verrijzen, antwoordde pak Sutoyo dat al eind 2011 een budget bij de gemeente was ingediend dat vervolgens was goedgekeurd.

Wij konden toen alleen maar duidelijk maken dat het ons spijt dat er plannen zonder overleg met ons worden gerealiseerd. Wij hadden anders gewezen op het feit dat

een meer duurzaam ontwerp mogelijk was geweest.

Wij troostten ons met de mededeling van burgemeester Pak Itock dat de gemeente Cimahi duurzame visteelt belangrijk acht en dat hij pal staat achter ons initiatief ter realisie.

Verklaring gedrag?

Ambtenaren die bij de gemeente Cimahi in vaste dienst zijn, zo verklaarde ons Pak Sutoyo, kunnen niet worden ontslagen. Wel worden elk jaar per 1 januari alle 'losse' medewerkers ontslagen om te worden vervangen door andere werkwilligen. 'Rolling' is de Indonesische uitdrukking hiervoor. Arief en Ronnie behoorden tot het personeel 'in tijdelijke dienst' en moesten per 1 januari plaats maken voor andere werkwilligen.

De 13 man in 'vaste dienst' moesten, om bij het gemeentepersoneel 'in vaste dienst' te behoren, Rp 120.000.000 (ca. euro 10.000) neertellen, een bedrag waarvan men aanneemt dit later met 'gescharrel' te kunnen terugverdienen.

Zo moet ook een politieagent het bedrag van Rp 150.000.000 neertellen voordat hij in vast dienstverband is, want straks kan hij dit bedrag 'met geritsel' (o.a. bekeuringen uitdelen) weer terugverdienen.

Het begint nu ook tot de gewone man door te dringen dat het land met deze vorm van corruptie niet verder komt. Zo is op democratische wijze de vrouw van Pak Itock tot burgemeester van Cimahi gekozen, omdat de bevolking weet dat Pak Itock ongevoelig is voor elke vorm van corruptie (hij kon zelf niet worden herkozen omdat hij al twee termijnen achter de rug had, meer termijnen waren wettelijk niet mogelijk).

President Yudhoyono zelf was destijds initiatiefnemer van een anti-corruptie-commissie. Alleen, de voorzitter van deze commissie, Antasari, al jaren op de nationale TV te zien, werd beschuldigd en aangeklaagd

voor moord. Ten onrechte, veronderstellen de voorstanders van de anti-corruptie commissie. Antasari verblijft inmiddels (anno 2013) in de gevangenis.

Geen sociale voorzieningen

Het land is rijk aan natuurlijke rijkdommen, zo rijk dat hiervan de benzine voor de gewone man kan worden gesubsidieerd. Mede hierdoor is de Indonesische regering niet in staat een stelsel van sociale voorzieningen in het leven te roepen.

Men gaat er hier van uit dat als iemand werkloos is, dus geen inkomen heeft, de familie ondersteuning biedt of anders, dat de werkloze met 'geritsel' aan de kost komt. Ook de huishoudster die ik afgelopen september/oktober in dienst had genomen voor een in dit land acceptabel bedrag, besloot in die maanden met 'geritsel' aan de kost te komen. Zij was toen immers werkloos. Voortaan dus opletten bij het aannemen van tijdelijk personeel! Ofwel, zo zou Maxima kunnen hebben gezegd: 'Een 'beetje dom' om bij het aannemen van Indonesisch

personeel niet aan sociale voorzieningen te denken.

Het andere probleem: wateroverlast

Het zal u in Nederland niet zijn ontgaan dat in Indonesië de natte moesson is aangebroken en dat als gevolg daarvan het hart van Jakarta onder water is komen te staan. Het is het gevolg van ondeskundig omgaan met de waterhuishouding: onbeperkte onttrekking van grondwater, inklinking van de bodem en kappen van de bossen zodat de talrijke rivieren snel water naar het diepgelegen Jakarta afvoeren. 'Een beetje dom' kan Willem Alexander hebben gezegd. Ca 6000 mensen moesten al hun huizen ontvluchten omdat het regenwater al tot ca 3 meter in de huizen was gestegen.

Referenties

- J. Scheerboom. Visteelt Proefbedrijf in de schoot geworpen. AQUAcultuur, 26, 6 (2011)
- J. Scheerboom. Corruptie, diefstal en vergiftiging, AQUAcultuur, 27, 3 (2012)

